

Pullimut-Kaj, Harmonika-Jens, Fnis Mathis og Frederik med Skovlen

- Ragnbild Muncks erindringer om at være barn af Møltrup

Ragnbild er bosiddende i USA, datter af Ingrid og Viggo Jepsen, der var forstanderpar på Møltrup 1952-1972 og søster til Johannes Jepsen, der - sammen med sin bustru Lis - overtog forstanderhvervet fra 1972-1999. I år deltog Ragnbild på sommerbøjskolen, og hun delte i den forbindelse disse erindringer:

Jeg blev født på Thy i 1931 på Vildsund Strand ved Limfjordens bred. Igennem 18 år drev mine forældre her hotellet og en tilhørende gård med 30 tdl.

Min mor var uddannet husholdningslærerinde og far landmand, og de blev gift på Møltrup 4. april 1927. De skulle overtage hotellet på Thy allerede 1. april, så der blev ikke tid til bryllupsrejse, før de havde fået deres tredje barn.

Det var travle år med mange gæster. Der blev holdt møder med kendte talere på stranden. En af dem var pastor Bartholdy, Indre Missions formand. Dengang var fartgrænsen på landevejen 60 km/t, og jeg mindes, at pastor Bartholdy erklærede, at Vorherre stod af ved de 60!!

Der var hestemarked hver juli i to dage med tusindvis af heste og mennesker. Der blev solgt masser af stegte ål, stuede kartofler, kaffe og wienerbrød. I forbindelse med de travle dage var der ca. 60 hjælpere på hotellet. Far var meget fremsynet. Han var en af de første på egnen, der havde anskaffet bil - en høj Ford S 2700 - med grå plyssæder.

Man kunne ikke uden videre købe køleskabe, så far kørte til Aalborg og købte et køleskab og en fryser på skibsværftet der. Og så kogte mor creme og lavede is. Man kunne købe en ispind for 10 øre. Engang havde hun lidt for travlt og kom til at brænde cremen på, men man smed ikke noget ud dengang, så der blev solgt svedne ispinde et par dage.

En dag havde far købt 4 Jersey-køer og en tyr vistnok også som den første på egnen, for fiskekonerne fra landsbyen, som kom og hjalp, mente ikke sådan nogle små køer

duede til noget. Det var lige indtil de så, hvor tyk fløde man skummede af mælken! Så var de imponerede. Far og mor gik også i engen og plukkede champignon, men Dorthe, en vidunderlig kogekone som kom og hjalp til, erklærede, at hun "spist ætt skårhat". Når mor så lavede dem til med fløde, og ingen derefter blev syge, så måtte hun alligevel smage på dem.

Om sommeren var der kvindelejr på Thy. Der kunne ligge op til 100 i de store sale, og missionærer fra Indien og Afghanistan fortalte om deres oplevelser.

Den mand, der gav morfar penge til at købe Møltrup, gav også hans fem børn hver et rejselæg på 1.000 kr. Det var jo mange penge, men far og mor tog sig ikke tid til at tage på bryllupsrejse *før efter*, min bror var blevet født. Jeg var knapt tre år, da han kom til verden, og når jeg kan huske det, er det nok fordi, jeg ikke måtte komme ind til min mor i soveværelset en morgen. Min moster tog mig ind i stuen og sagde, at jeg pænt skulle vente der, indtil hun kom efter mig. Mor havde fået et lille barn - jeg havde fået en lillebror - som først skulle gøres i stand. Det var meget mærkeligt, så jeg spurgte, hvor han kom fra. "Han kom fra Gud oppe i Himlen!", sagde min moster. Så gik hun ind til mor, og lidt efter løb jeg ud i køkkenet, hvor pigen og kokkepigen sad og drak kaffe: "Du har fået en lillebror!" var der straks en, der sagde. Igen spurgte jeg: "Hvor kommer han fra?" "Ham kom jordmoderen med. Det er jordmoderen, der kommer med små børn!" fik jeg så at vide. Så jeg glemte aldrig, at man ikke altid kan stole på de voksne.

Men da Johannes var blevet ca. 1 år, blev vi tre børn kørt ned til mormor på Møltrup, og far og mor tog på forsinket bryllupsrejse med en god ven, missionær Boytler. De besøgte Bruxelles, Paris og London. Far har siden fortalt, at forpagtningsafgiften blev sat op efter den tur!

Mine første rigtige minder fra Møltrup stammer fra de tre uger, vi var der alene med mormor.

Når vi var der med far og mor måtte vi altid løbe rundt i parken alene, men nu havde vi Karen, Johannes' barnepige, med. Bodil, min storesøster, og jeg fik besked om at gå lige ved siden af hende, for i parken gik der en mand og rev gangene. Han blev kaldt Ørkenrøveren. Han talte aldrig med nogen. Karen var bange for ham, og hun fortalte os, at han måske spiste små børn. Det varede dog ikke længe. Mormor havde to hjælpere, Andrea, som var sød og elskelig, og tante Max, som vi børn syntes lignede en heks, og som vi ikke kunne lide. For hun sagde, at vi enten måtte få sukker i teen eller honning på maden, men ikke begge dele. Det var frås. Hun har sikkert været mormor en stor hjælp.

Middag og aftensmad fik vi i spisesalen sammen med mormor og alle mændene, og bagefter gik vi op gennem det store køkken, hvor der som regel var fem beboere, der hjalp til. Der kunne vi godt regne med en småkage eller to. Oppe i mormors spisestue kom så pastor Kastrup, som hjalp mormor. Han var blevet forstander,

Marie og Johannes Munck som unge.

efter morfar var død. Jeg husker ham som en høj mand med skæg og ridestøvler og en stor cigar. Mormor sad ofte i den store stue og talte med mænd, som kom ind for at snakke. En af dem gjorde et stort indtryk på mig. Han havde store, sorte briller og var både døv og blind. Han satte sig ved siden af mormor, som tog hans hånd og skrev med hans finger på bordet foran dem. På den måde kunne hr. Sommer forstå, hvad hun skrev og svare hende normalt. Hans grav er at finde på Timring Kirkegård. Han var født i 1859.

Mange af mændene var glade for at få et lille stykke jord som kolonihave. Når man gik ned gennem alléen og ud på marken til højre, kom man til de mest henrivende små haver. Nogle havde blomster, andre ærter og gulerødder og igen nogle et lille lysthus. Vi børn, som kom fra det forblæste Thy, beundrede dem meget.

Og nogle af mændene kom vi til at kende godt.

Johannes Gosch havde vist været der fra morfars tid. Han var en trofast hjælper og meget loyal. Far fortalte, at da han første gang selv kom som forkarl til Møltrup og en dag pløjede med heste sammen med Gosch, erklærede Gosch klokken fem, at nu var det fyraften: "Så går vi hjem!"

Far havde så sagt: "Gå bare hjem, Gosch, jeg pløjer lige de her furer færdigt!" Men det blev der ikke noget af. Gosch blev ved ploven, og han blev på Møltrup, til han døde. Mange år senere, da jeg var voksen, fejrede vi fødselsdag samme dag i januar, når jeg var hjemme.

Da vi var små, kom mormors brødre sommetider på besøg. Hun var – sammen med fem brødre - vokset op på en stor gård, Charlottendal, ved Slagelse. En af dem sagde engang til mig: "Din mormor er så from, at hun kan hænge sin hat på en solstråle!" Jeg har siden hørt fra min moster, at de fem brødre kunne lide at spille kort

Pænt herretøj modtages

Møltrups vaskeri modtager med tak alt pænt herretøj i alle størrelser. Det genbrugstøj, vi modtager, er et rigtig godt bidrag til vore mænds garderobe. Kontakt os venligst på 9713 1800. Tak!

sent lørdag aften, men lige meget hvor sent, de kom i seng, skulle de op og med i kirke søndag morgen. En søndag faldt den yngste, Henrik, i søvn under prædikenen. Hans bror gav ham en albue i siden, og han vågnede op og sagde: "Pas!" så højt, at det kunne høres i hele kirken.

Mormor døde i 1938, og det blev enden på vores besøg på Møltrup. Herefter kom krigen, og jeg ved, at der en overgang var indkvarteret tyske soldater på Møltrup, men jeg ved hverken hvor længe eller hvor mange.

Far og mor måtte i 1944 rejse fra hotellet, der helt var blevet overtaget af tyskerne. De købte et hotel i Skive, som tre måneder senere blev inddraget til flygtninge, så vi endte med at bo i et sommerhus i Svejbæk, til krigen var forbi. Det er en helt anden historie. Efter krigen var hotellerne så ødelagte, at mine forældre forpagtede en stor gård på Sjælland i stedet for at drive hotel igen.

I 1952 døde pastor Kastrup, og bestyrelsen - med biskop Noack som formand - henvendte sig til mine forældre og spurgte, om de ville føre Møltrup videre. Mor ville vist helst have sagt nej, for det var blevet til en rotterede. Der var vitterligt fyldt med rotter under stuehuset. I mændenes sovebygning var ruderne slået ud, så det kunne sne og regne ind. Der var kun 15 beboere tilbage. Så elendigt var der. Far sagde, der var kun 13 køer i kostalden. Der var ingen penge i banken til at betale med, så forvalter Søndergård havde nok fået en ko som betaling engang imellem. Det var så elendigt, at Biskop Noack sagde, man ville likvidere, hvis far sagde nej til at bygge det op igen. Jeg tror, far sagde ja både af fromhed, og fordi det var en udfordring, han simpelthen ikke kunne modstå. Han var jo både hotelmand og landmand. Han tog sin traktor og moderne landbrugsredskaber med sig fra gården

*Ingrid og
Viggo Jepsen –
forstanderpar
på Møltrup
Optagelsesbjerg fra
1952 til 1972.*

i Nordsjælland, og så startede de på Møltrup. Først skulle rotterne udryddes og sovebygningen gøres klar igen.

Far havde mange gode forbindelser fra hoteltiden. Han ringede rundt og foreslog firmaer, at de skulle bidrage med, hvad de kunne. For eksempel fik han en bunke mahognimøbler fra Hotel Kosmopolit i København. Det pyntede jo på mændenes værelser. En ny vandbeholder, et nyt fyr, chokolade og andet slik til julegodter. Jeg hørte nogen sige til mor, at far var den smukkeste tigger, han havde mødt til dato.

Så kom katastrofen i 1955: Avlsbygningerne brændte. Hvor der nu er kostald, var der dengang svin på første sal. Jeg tror, 80 svin brændte inde. I sidste øjeblik vendte vinden, så stuehuset blev reddet, nok også ved hjælp af de store lindetræer, som stod afsvedne tilbage. Alle møbler var båret ud i haven. Far fortalte, det tog fire mand at bære flyglet ind igen. Ingen vidste, hvordan det var kommet ud! Det havde været en frygtelig oplevelse. Min bror, Johannes, var i Canada og blev kaldt hjem. Jeg var i Stockholm og rejste hjem. Der lugtede stadigvæk af brændte svin flere dage efter. Johannes og jeg blev hjemme det følgende år og hjalp til. - Han i landbruget og jeg på kontoret. Så begyndte opbygningen af nye avlsbygninger. En restauratør i Herning skænkede en kvart million kroner med den bemærkning, at han havde tjent godt på at sælge alkohol, så han var glad for at kunne hjælpe Møltrup.

Jeg kom til at lære mange af mændene at kende. Der blev jo hurtigt mange, efterhånden som forholdene forbedredes. Mændene havde det med at give hinanden

Motorbusset, hvor branden i 1955 startede, og porten fra 1777. (foto: Hugo E./Herning Arkiv).

øgenavne. Ørkenrøveren var der ikke mere, men jeg husker navne som Pistol-Karl, Al Verdens Niels, Pullimut-Kaj, Den vingskudte, Harmonika-Jens, Fryse-Frederik, Kuffert-Karl, Puster Møller, Overlægen, Skind og Ben, Livskunstneren, Fnis Mathis, Ribbenstegen, Maleren, Skrædderen, Jerusalems Skomager.

Jerusalems Skomager hed i virkeligheden Zimmerman. Han var en elskelig gammel mand med langt hvidt skæg. Han fortalte, at han var dansk, men født syd for grænsen og derfor indkaldt som tysk soldat under første verdenskrig. Da han kom hjem fra krigen, var en anden mand flyttet ind hos konen. Så var han gået sin vej og gået på landevejen siden.

Så var der Baronen, der blev kaldt sådan, fordi han altid var så høflig. Han virkede retarderet, og gik blot rundt og fejede lidt i huset. Han kom hver aften og bankede på til privaten og bad far om en sovepille. Så gav far ham to kalktabletter, og han gik tilfreds i seng. Under branden fik han en bjælke i hovedet og var en af de fem mand, som kom på sygehuset. Han blev udskrevet til sin familie. Flere måneder efter kom han med dem på besøg for at takke for den tid han havde været på Møltrup. Han var blevet normal igen efter det hak i nakken!

Så var der Jens Lyn, som kom måske hvert halve år. Han overnattede mest på præstegårde. Far morede sig meget over hans historier. Engang havde han fundet en telefonmands kasket ved landevejen og taget den på. Længere henne traf han en bondemand og kom i snak om de nye pæle, der var komme op. Bondemanden sagde, at han ellers godt kunne bruge nogle af de gamle telefonpæle, der lå ved grøften. Jamen, det kunne Jens Lyn da straks ordne. Han solgte gamle telefonpæle for 400 kroner til bondemanden!

Alfred Fejekost gik hver dag rundt i gården og fejede. Ham skulle vi ikke tale til, så blev han vred.

Hitler fik sit øgenavn, fordi han kunne blive så splittertosset og råbe op. En dag da han var med i skoven på arbejde, kom en mand løbende hjem og sagde, at Hitler var blevet ramt af lynet. Vi skulle hurtigt få fat i lægen. Jeg ringede til doktor Eberholst, som ganske roligt sagde, at det ikke var noget, der hastede. Enten var han død, eller også var det fup. Det viste sig at være fup.

Så var der Frederik med Skovlen. Navnet skyldtes, at han havde hænder som skovle. Han var mentalt syg. Han kunne gå rundt om natten og råbe op og slå på døre. Han er det eneste menneske på Møltrup, jeg nogensinde har været bange for. En dag, hvor jeg sad alene på fars kontor, kom han ind. Fars skrivebord var langt og bredt med en hylde foran. Frederik plantede begge de store hænder på hylden og lænede sig ind over skrivebordet og sagde: "Frk. Jepsen, vil De gifte Dem med mig?" Jeg var rædselsslagen. Jeg turde ikke sige nej. Det var en af de situationer, hvor jeg tror, Vorherre lagde ord i munden på mig. Jeg hørte mig selv sige: "Frederik, det er jo noget vi skal spørge forstanderen om!" Og far var nok det eneste menneske, han havde respekt for. Han rettede sig op og sagde "Ja, det er klart! Vi skal spørge forstanderen!" - Og så gik han. Jeg styrtede med rystende knæ hen og låste døren efter ham. Far fik ham så indlagt på et sygehus.

Vi havde også i en årrække en skrædder, der ordnede alt tøj, som blev givet til Møltrup. Han havde lært faget i fængslet, hvor han havde siddet i 16 år. Jeg ved ikke, hvem og hvorfor han havde slået nogen ihjel, men han var altid hjælpsom, dygtig og behagelig. Hvis min lillesøster ikke havde lyst at komme, når mor kaldte, gemte hun sig under bordet hos skrædderen i hans værksted, har hun fortalt mig. Far sagde engang, at Møltrup var det sikreste sted han kendte. Og vi er en stor familie, der har mange dejlig minder fra Møltrup. Det er skønt for mig at kunne vende tilbage gang på gang og blive så dejligt modtaget, og se hvad der nu er sket af nye ting. Jeg har nydt hver dag af højskoleopholdet og nydt at høre det jyske sprog, som jeg voksede op med. Jeg har en stor familie i USA, hvor vi er glade for at være. Men det er også altid dejligt at komme hjem igen.

- Ragnbild Munck Bjerke

